

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 ft. o. é.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " —
Egy hónapra	1 " —

Szerkesztői szállás:

belső tordantona 122 szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. a minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hansenstein és Voglernél (Neuer Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitott cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez csimrendőz. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 ft. o. é.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " —
Egy hónapra	1 " —

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A buni szerencsétlen vízkárosultak részére adakoztak.

A „Kolozsvári Közlöny” tks. szerkesztőségéhez a buni szerencsétlenek részére küldök, mint saját adakozásomat, tíz osztrák forintot, kérem ezt illető helyére juttatni. Kolozsvárt, május 25-én, 1870. Káli Nagy Elek.

T. szerkesztő úr! Ide mellette küldök 1 darab aranyat azon szíves kéréssel, hogy azt az elszerecséltetett buni károsultak számára kézbesítse; azon őszinte óhajjal: vajha, a kiktől több telik, szívesen enyhítné legalább a testi nyomort, miután a lelki fájdalmat ugy is csak isten gyógyíthatja. Fogadja tisztelem kifejezését Kolozsvárt, május 26-án, 1870. Szász Gerő, ev. ref. pap.

Herezeg Sándor ev. ref. pap. 1 ft., a N. Almáson confirmált ifjak perealybe tottek e célra 72 krt o. értékben.

Pest, május 24. 1870.

(B.) Tegnap a baloldali részéről még sokan voltak felírva, kik T. K. azon indítványa mellett akartak szólni, hogy a municipiumok szervezése halasztassék el az őszi ülészekre. Azonban, némelyek kihuzatván magokat, a vita rövidebb időig tartott a kevésbé volt ingerült, mint ezt az ellenzék tegnapelőtti magatartása után várni lehetett. Talán magok az ellenzéki vezérfrűk is belátták, miszerint ingoványos térre jutottak.

A vitát Tisza László kezdte meg, teljes erejéből igyekezett azt bizonyítani, hogy az elhalasztás hasznos; de, miután a sallangok a elegáns hang nem pótolják az érvek hiányát, nem volt képes behoztatni sem azt, hogy pár hónap nem idővesztés, sem azt, hogy a tárgy ne volna megérve, végre azt sem, hogy a nagy közönség a municipiumok rendezetlen állapotából folyó amabilis confusio iránt valami nagy előszeretettel viselkedjen.

Tisza László is megkísérelte a közvéleményre való hivatkozást. Azonban alig hiszem, hogy az erdélyi közvélemény jogos és hü tolmácsa lett volna; sőt meg vagyok győződve, hogy tulajdon választói is megdöbbennek, midőn elolvassák azt, hogy vezérfrű, ki annyiszor emelt szót a magyarországi és erdélyi megyék egyforma rendezése mellett, ki oly gyakran vádolta ellenkező törekvéssel a kormányt, most egyszerre még havagig fenttartandónak véli az erdélyi municipiumok sajátát, de az eljárástalan és tarthatatlan szervezőtét.

A pártfegyelméről különböző nézete lehet mindenkinek, s így T. L. nak is; ám legyen ki nek kinek a maga hite szerint, de aztán ne igyekezzék senki pártfegyelmét dicálta lépését közvéleményre canonisálni.

Az elhalasztás mellett szólott még az erdélyiek közül Rannicher Jakab, mi felült már csak azért is, mert ezen t. javaslat, úgy a hogy szerkesztve van, nem is érinti a Királyföld helyhatósági intézményeit.

Ámde Rannicher okosabb ember, mintsem be ne látná, hogy ha ezen törvényjavaslat elfogadtatik, az abban foglalt alapelvekkel honlokgyeueset ellenkező, a Királyföldre sem fogna alkalmaztat hatni, s ez esetben a Királyföldre is vége a bürocraticus rendszernek, melynek ő Bach és Schmerling idejében oly hü pártolója volt, s mely őt oly magára emelte.

Igen természetes az is, hogy a szász bürocratura urak, mivel nehezen válnának meg a közelmúltban táplált germán utopiáktól, nem óhajják oly annyira belügyeink végleges szervezését, mint óhajtanunk kell ezt nekünk, kik egy önálló magyar állam s ebben a valódi szabadság és rend mezei lárditása, biztosítása mellett küzdünk.

Egyébiránt sem Tisza L., sem Rannicher J. nem debattiroztak ezutal nagy sikerrel. A szász

ajku képviselők nagyobb része is a törvényjavaslat fölvetéle mellett szavazott, s a baloldalon ülő erdélyi képviselők sem szavaztak compact az elhalasztás mellett.

A szavazás felállás által történt, s oly nagy volt a többség, hogy abból az ellenzék meggyőződhetett arról, miszerint a Deák-pártnak komoly szándoka a municipiumok szervezését még ezen ülészek alatt elintézni.

Vajjon Tisza és Rannicher lehetnek-e hivatra az erdélyrezi közvélemény tolmácsolására? Ez csak akkor lehetne nyílt kérdés, ha az erdélyi választók nagy többsége nem nyilatkozott volna már két ízben a Deák párt politikája mellett s a baloldal, és a szász bürocratura törekvései ellen.

Leverőleg hatott mindnyájunkra nézve a buni catastropha, s bámulva értesültünk a kültüllömgyei főbb tisztviselők hanyagságáról, kiknek (miután a főispán fűrdőre utazott, az igazgató főbíró pedig betegesen fektűt) kötelességük lett volna a helyszínné sietni; mégis hallottam oly nézetet is, hogy a királybiztos hibázott, a midőn Udvarhelyszék főbíráját randelte a szerencsétlenség színhelyére, sőt ebben is az autonomia megsértését keresik!

Ily esetben rögtön kell segíteni az illetőknek, főleg az életben maradtak s a vidék érdekében. Ezért kérdem, hogyan bízhatott volna meg a kir. biztos oly erélytelen tisztviselőbe, kik nem érezték magokat arra ösztönözve, hogy rögtön a szerencsétlenség színhelyére siessejenek, s mint hallom, még öt nap múlva is csupán egy jegyző s a járás szolgabírája képeztek dícséretes kivételt.

A derékbal csodálatos párttaktikája.

A távolság nagy akadály, kivált ha nem győzhettük le azt vasúttal, avagy villany-sodronnyal; ez az oka, hogy a Hargita aljáról elkésve tehetem megjegyzéseimet azon vitára, melynek képviselőházunk május 21-i ülése vala színhelye, s mely különös világitásban tünteti fel a mi kormányravágyó balderékunk kapkodó harcmodorát.

Valóban, csodálatos egy taktika ez! Két-élű és mindig a támadók ellen fordul, kik saját lábuk alatt vágják el a fát: mintha csak hüen akarnák utánozni a néhai Jelasics bán hirhedt „Flankenbewegung“-jait.

A szélbalok eljárását értem, bár vezér-bőségben szenvednek; mindig fővel rohannak a falnak, sokat tartván koponyájuk erősségére.

De hát a balderékok mit akarnak? Hogy makacsok, nem tagadom, úgy azt sem, hogy jól áll nekik a kákán csomót kereső vaskalaposság, bárha ez a politikai belátás élességét meglehetősen gátolja; különösen az válik kárunkra, hogy az állandó ellenmondás talabara sarkon jár, jobbra balra forog, mint a szélvitorla. Ha a Deák-párt, vagy éppen a kormány részéről tesznek javaslatot a ház asztalára, jól meg sem nézik, már is elítélik; így kívánja azt az ellenzéki reputatio s a politikai naptárcsinálás professiója, mely augusztus kutyánapijaira is térdig érő havat jósol, azaz: akkor is pereatot kiált, a midőn a deák-párti kormány ép azt cselekedte, mire a közvélemény hangos szaván és saját pártja programján kívül — maga az ellenzék is sürgette, unszolta.

A székely miniszterelnök arra kérte május 21-én a házat, útastaná a megyék és községek szervezéséről szóló törv.-javaslatokat az osztályokhoz.

A házszabályok 103-dik § e így szól: „a minisztérium által előterjesztett törvényjavaslatoktól az osztályügyi tárgyalást megtagadni nem lehet.” Andrassy gróf tehát csak a szabályszerű eljárást kérte, még csak a méltányosságra sem appellált.

Hanem az ily kérésnek eleget tenni egyszerű dolog lenne, nem bírna az böles párttaktika színezettel; hová lenne így az állogica bájos elhajlása, az elérvek csavargása, az államférfiúi eszély kanyarodása? Ezek nélkül kialudnék a halogatás büvös szellemének szentelt Vestaláng; a buzgó élesztők ugyan meg-megégetik rajta körmeiket, de annál kellemesben gyógyítja az így vett sebeket, a magasra és pirosba törő ambitio üde balzsama.

Szokás szerint ezutál is a minapi vereséget kihevert Tisza Kálmánt láttuk síkra szállani az akadékoskodás zászlójának becsületéért; ime mily hatalmasan forgatja a szöözön lánczos buzogányát, mely már nem egy ízben hullott vissza merész gazdájá sarkjára.

T. K. azon kezdé tépelődni: „helyese már most tárgyalás alá venni” a törv.-javaslatokat?

Fölösleges volt a fejtörés. Mert véletlenül nem is erről volt a szó; az osztályokhoz útastítás forgott fenn; majd, ha a törv.-javaslatok áttanulmányoztattak s a központi-bizottság előadója teend jelentést a házban, ekkor leend az a kérdés: mikor tűzessék e tárgy napirendre, letárgyalás végett.

Hanem az ország közvéleményének nyilatkozatára hivatkozva, nem csoda, ha valaki egyébről beszél, kivált midőn a szélbalos Simonyi Ernő, mint segédcapat így declamál: „a kik e törv.-javaslat tárgyalását sürgetik, nem mernek az ország közvéleményével szembe szállani!”

Igaz, szent igaz! A Deák-párt nem mer, de nem is akar, az ország közvéleményével szembe szállani, sőt annak böles ujmutatását követi.

Ez a közvélemény sürgette és sürgeti a köztörvényhatóságok és községek rendezését, oly értelemben, hogy erős legyen a parlamenti kormány, s az önkormányzat hatásköre odaig terjedjen, hogy ne akadályozza a gyors közigazgatást; az országos dolgok feletti szónoklás és felírás mellett legyen mód és idő a helyi érdekek erélyes felkarolására, sükeres intézésére, s ez által az állam anyagi és szellemi erőinek gyarapítására; ennek a közvéleménynek kíván eleget tenni a Deák-párt, midőn a parlamenti kormány törv.-javaslatait tárgyalás alá venni készűl, de előbb az osztályok retortájába adja azokat. Ez a közvélemény torkig van a középkori Bábélek ideiglenével, melyek sem hal, sem hús. Ez a közvélemény tapasztalásból tudja, hogy ha az ország jogait, s így a helyhatóságokét is, a parlament és központi kormány meg nem védhetné, az a 70—80 „védbástya” pár hét alatt capitulálna és nem folytathatna másfél százados védharcot, mint tévé a török hódítás korában; mert már az 1848 előtti időkben néhány lelkes és erélyes hangu felirat canceláriára bocsátásával kelle a merészebbeknek is beérniük, de azért évtizedekig még országgyűlést sem eszközölhettek, annálkevésbé valának képesek a százados serelemek orvoslását kívívni; ez a közvélemény tapasztalta, hogy az elmaradás hinájából csak a törvényhozás vala képes és pedig az európai viszonyok jobbra fordultával, a nemzetet kiragadni s a democraticus, nagyszerű alakulást eszközölni és nem a megék lassu léptű vasas lovagjai; 1849 után a védbástyák pár hétig sem nyújthatának védelmet az alkotmánynak és nem is ők vívták ki a szabadság korának megújulását; ezért az erő súlypontját oda kívánja helyezni, a hova jelenleg való: a parlamentbe és felelős kormányba, tudva, mily kevésre mehet a szétforgácsolt, egészben sem valami óriási erő.

Köztudomás az is, hogy az ország értelmisége tájékozva van a törv. hatóságok rendezésének szükségéről, halaszthatatlanságáról, sőt mikéntjéről is; mert ha kevesen is tudnának SS-ekbe fogott javaslatot előterjesztetni — tapasztalta ezt a derékbal kör is e napokban — azért érzik és értik, hogy valami canton-félék megteremtése nem válna javára a közszabadságnak, sőt az állam legfőbb érdekeit, egységét sem véve ki — kockáztatná; tehát lehetséges tágkörű önkormányzat, a nélkül, hogy az állam erejét, holmi szabadelvűségi csillámokért meg kellene zsibbasztani.

Mik legyenek a főirányelvek a parlamentáris és municipális szabadság összeegyeztetésénél, erre nézve is csak azok vannak még ma sötétben, kikre a felvilágosodás órája ítélet napig sem érkezik el; mert nincs kérdés, melyet oly behatólag vitattak volna meg lapokban és röpiratokban, mint éppen a fennjelzettet; 1848 előtt irtak róla egy Csengery, Eötvös, Szalay stb. — azután, a napi sajtón kívül, számtalan röpirat látott e tárgyban napvilágot, köztük a Tisza Kálmáné is.

Mi deák-pártiak a maga formájában kívánjuk mielőbb hallani az ország véleményét e tárgyban, s bár magam sem jártam Angliában, de úgy vélem, hogy az a nyilatkozat lesz a legilletékesebb, döntő, or-

szágsszerte irányadó és kötelező, mely a honatyák kebeléből, a parlament színe előtt, hangzand fel az ország népéhez — törvény alakjában.

Ezért azt kérdem: miért igyekeznek gátolni e nyilatkozat létre jöttét a derékbalok?

A kérdés megoldása halasztást nem tűr; ezt követelik a nemzet életérdekei; ezt hirdeti az ország közvéleményét képviselő parlamenti többség; ezt sürgette maga az ellenzék — névszerint a derékbal Várady Gábor f. évi február 8-án beadott határozati javaslatában, midőn arra utalt, hogy „már az 1868. évi költségvetés tárgyalása alkalmával útastították a kormány, hogy a törv.-hatóságok rendezésére vonatkozó törv.-javaslat mielőbb előterjesztessék.” —

„hogy a törv.-hatóságok és községek rendezése a jelen országgyűlést megnyitó kir. trónbeszédben is kiemeltetett: Utastítaték a minisztérium, hogy a törv.-hatóságok és községek rendezésére vonatkozó törvényjavaslatokat akként és oly időben terjeszse a képviselőház elébe, hogy azok még a jelen ülészek alatt tárgyalás alá vétethessenek és így a jövő 1871-diki költségvetés már ezen törvényeknek megfelelően legyen megállapítható.”

Ezek Várady határozati javaslatának, mely mögött állt az egész derékbal — szavai, melyeket mintegy affirmált Tisza Kálmán azon határozati javaslata, mely azt követelte, hogy a költségvetés 1871-re f. év márczius végéig a parlament elébe adassék.

Tehát a balközép azt sürgette havak előtt, hogy az érintett törv.-javaslatok, sőt maga az ezután tárgyalandó költségvetés is adassék be tavaszelő havában és tárgyalatván amazok, ez utóbbi (az 1871. budget) már az e részben kész törvény alapján állapíttassék meg; — és most, tavaszutó végén, Tisza Kálmán azt javasolja: halasztassék el e törv.-javaslatok tárgyalása öszhóra — vagy is, az angol parlamenti szokás szerint, 6 hó helyett 4-et véve, vetessék el; mert ha octoberre halasztanák, akkor 1871 előtt tárgyalni sem lehetne. Ghyczy meg azt vitatta: jó, hogy előterjesztettek, hadd érjenek azonban, mint T. barátja javasolja.

Ha Tisza és Várady akkor is a párt nevében beszéltek, a minthogy másként nem is tehettek, — sürgetvén akkor azt, mit ma legalább egy évre elhalasztani akarnának — ugyan miféle taktikának nevezzük ezt?!

Feleljünk reá őszintén — bár Ghyczy, mint fővezér, jónak látta pártunktól az őszinteséget is megtagadni; holott az ő pártjának e kérdés körüli eljárása legalább is factiosusságot tanusít. Avagy mire mutat, ha ugyanazonegy balközép előbb így szól a kormányhoz:

add elő mielőbb, tavasszal a törv.-javaslatokat, hadd alkossunk törvényt, s e szerint állapítsuk meg az 1870. márcz. végéig benyújtandó költségvetést;

mikor aztán a kormány, tisztelettel a ház elébe terjeszti a balderék által inémt sürgetett munkálatot, így szólának:

tegyük félre őszire, szüret utánra, azaz: legalább is 1871-ig, hadd fontolja meg a közvélemény!!

Szigoru következetességet követelni a párttaktikában, nekem sem jut eszembe, a körülményekhez kell alkalmazkodni e részben is; de azt, talán mégis elvárhatnók, hogy komoly párt ily nagy horderejű kérdéssel ne üzzön játékot. Mert, ha nem akarja bevallani, hogy maga sem tudja mit akar, helyet kell engednie azon föltevésnek, hogy taktikájának azért van ily janusi arca, mert

sürgetés volt a jelszó, mig ezzel lehetett a tömeg közt izgadni, — mióta azonban a törv.-javaslatok benyújtása által a fegyver elkopott,

halogatás adatik ki paroleul, a kedélyek felizgatása, az éretlenebbek elrémítése lévén a kitűzött cél.

Vagy talán nem erre mutat az, hogy maga az ellenzéki vezér tárgyalás előtt elítéli a törv.-javaslatot, s azt állítja, hogy csupán az ellenzék őszinte barátja az önkormányzatnak; a többség ugyan beszél róla, de tettei ellenkezőt tanusítanak.

Midőn még ily kézből is a gyanúsítás nyílt röpítik pártunk mellé, ideje az ellenfél, alszabadelvűségéből készült pajzsát félre tenni; s minthogy az érv és szó ugy sem győzheti meg azokat, kik mások jóakarát is kétségbe vonják — tetteikkel kell megmutatni, hogy a Deák-párt az önkormányzat helyes mértékét nemcsak akarja, de életbe is lépteti; hadd maradjanak a jó urak a szebb ígérettel; a gyakorlat a kétkedőket is táborunkba hozandja. A sok beszédet bátran a balokra lehet hagyni; hisz, például az erdélyi részekben küzdött huszárk közül is azok (Vilmosok) beszéltek keveset, kik a tettehez voltak szokva: a Deák-pártot is üdvös alkotásairól ismeri 1867 óta az ország; ezért, míg túl a „halogatást” írják zászlójukra, a mi jelszavunk legyen a lassu, de biztos haladás; mert ideje az első bíróságokat szervezni s ezt megelőzőleg megyét, várost és községet rendezni; evel többé nem várhatunk, ha mindjárt Tisza Kálmán angol praxisa a jövő évre szeretné is ez égető kérdést átcsúsztatni, mikor is egy újabb ellenjavaslattal ismét meg lehetős akadályt lehetne elébe gördíteni. Hagyjuk tehát a csodálatos taktikát a balokra; a Deák-párt dolgozzék, mert csak is a hasznos, megfontolva tervelt munka hozhat áldást a hazára. Zetelaki.

Lónyay Menyhért

május 21-iki beszédének kivonatos ismertetése.

II.

A közös aktívák és passívák lezámolásáról.

Szónok, mint második fontos pénzügyi tárgyat, a közös aktívák és passívák lezámolására vonatkozó eddigi eredményeket adja elő. Ezen még 1868 elején megkezdett nagy és nehéz munka még teljesen befejezve nincs, s így a végeredményt most kimutatni nem lehet.

Erre nézve a törvény azt rendelte, hogy mindkét minisztérium részéről küldessék ki egy lezámolási bizottság, mely ki is küldetvén, két év alatt 4 ízben működött Bécsben, ezenkívül a két minisztérium közt a tárgyalások mindig folyamatban voltak.

A lezámolás vonatkozott először azon aktívákra és passzívákra, melyek a bécsi központi pénztárnál állottak feljegyzésben, tehát a volt pénzügyminisztériumnál kezeltettek; másodszor azokra, melyek az országos hatóságoknál állottak feljegyzésben, s ezek által is kezeltettek. Az előbbieket tisztába hozni kevesebb nehézséggel járt, míg az utóbbiak tisztázása körül igen sok nehézség fordult elő.

A mi a központi pénztár kezelése alatti aktívákat és passzívákat illeti:

Az 1867. évi decz. végével a központi pénztárnak maradványai tettek aranyban, ezüstben, papírpénzben és váltókban 24.302,000 forintot, kötelezvényekben 22.420,000 forintot; azonkívül voltak a központi pénztárnak követelési tételei, mint az előbbi időkben kötött kölcsönök maradványai, hadikárpótlási követelések és más hasonló természetű követelések. Ezekből és a fentebbi készletekből 1869. év végéig folyóvá lett 60.835,000 forint. Ezen összegből azonban kifizettettek az addig be nem váltott államadóssági kamatok és tüke visszafizetések 9.079,000 forinttal. Azonkívül a delegációknak megállapodása folytán, hozzájárulván a birodalom mindkét fele törvényhozásának beleegyezése, az 1868-ik évi rendkívüli hadügyminiszteri szükségletre folyóvá tette: 26.862,000 frt.

Ezen közös aktívák terhelő előbbi évekből fennmaradt követelések kielégítésére, — mint az előbbi időkben engedélyezett vasutak építési előlegeire kifizettett 5.184,000 frt, — hadikárpótlásokra a porosz hadjáratból 7.199,000 frt; — kötelezvény vásárlásokra s egyebekre fordított még 3.212,000 frt; — összesen mindezen tételek alatti összegek tettek 51.536,000 forintot.

E szerint az 1869 ik év végével még 9.299.000 frt állott a közös központi pénztár rendelkezésére; terhelő azonban ezen aktív tétel az 1869-ik évre megazavazott hadügyminiszteri rendkívüli szükséglet, mely a közös aktívákba határozottan fedeztetni; ez tesz 6.144,000 frtot; továbbá terbeli a kassa oderbergi vasutársulat számára kötelezett építési előleg bátraleka 2.500,000 frttal.

Ezenkívül hátra vannak még az 1867. XV. t. cz. idézett 8-dik §-ának rendelete szerint az államadósság conversiója folytán még előállható fizetések az elévülés lejártáig bemutatatható couponokra és lejárt kötelezvényekre. Ezen összeget azonban most előre megállapítani nem lehet. Ha minden szelvény és kötelezvény bemutatnának — ugy ezen összeg körülbelül 8.502,000 forintot tenné. Azonban a szerzett tapasztalat az mutatja, hogy a valóssággal kifizetendő összeg nevezetesen csekélyebb leend.

Ha tekintetbe vesszük a közös központi pénztár készletét, az arra utalt fizetéseket, ha — mi nem valószínű — az egész 8½ millió még be nem váltott szelvény és kötvény az elévülési határidő lejártá előtt bemutatnának, — esetben 7.847,000 forint hiány mutatkoznék.

Van ugyan ezenkívül a közös pénztár kezelése alatt még kötelezvényekben 15,038,000 frt. Ezen kötelezvényeknek egy nevezetes része azonban a behajthatatlanok közé sorozható, mint régi követelés; sőt előfordulnak oly követelések is, melyek a támasztandó ellenkövetelések által valószínűleg töröltetni fognak, és így azon összeg, melynek folyóváltétele ezen kötelezvényekből biztosan remélhető, körülbelül csak 4½ millióra tehető.

Az átmeneti korszak nehézségeinek szerencsés megoldásához nevezetesen járult a központi pénztárnak ezen nevezetes készlete, melyből nem csak az azon célra teendő fizetések, melyre a törvény rendelte, voltak teljesíthetők, de a delegációk által megazavazott rendkívüli hadügyminiszteri kiadások, ugy a közös pénztár a múlt időkben terhelő nagyobb követelések is kielégíthetők voltak. Azonban épen ezen számítás mutatja, hogy jövőre a közös központi pénztár kezelése alatti aktívákra utalni a jövő delegációnak módjában alig leend.

Ezeneken kívül az aktívák közé tartoznak még az 1867 diki évet megelőző időben vállalt kötelezettséget folytán egyes vasúti társulatoknak adott építési előlegek is, melyek három osztályba sorozhatók. Az első osztályba sorozhatók azon vasútyak előlegei, melyek a birodalom másik felében fekszenek, és melyek a következők, u. m.: a Ferencz József vasútja 6.500,000 forinttal, a Rudolf koronaherceg pályája 5 millióval és a cseh északi pályája 4 millióval.

A 2-dik osztályba sorozhatók azon pályák, melyek egészen Magyarország területén fekszenek, ilyenek: az első erdélyi pályája 4 millió előleggel és az alföldi pályája 800,000 frt előleggel.

A 3-dik osztályba végre sorozható azon pályának adott előleg, mely a birodalom mindkét részén keresztúlvonul. Ez a kassa oderbergi pályája, melynek a múlt évi deczember végeig 2.500,000 forint előleg adatott s most folyamatban van ismét 2.500,000 frtnak kiszolgáltatása, ugy, hogy az összes előleg 5 millió frtra megy.

Ezen három természetű előleg tesz összesen 25.300,000 frtot. Mindezen vasúti társaságok az építés befejezése után a nyert előleg erejéig névszerinti értékben részvényeket tartoznak átstogatni. Ezen aktivumoknak miképen történendő felosztására nézve a két minisztérium közt még nem jött megállapodás létre.

Szónoknak ez iránti nézete az, hogy mintán, a törvény szavai szerint, a vasúti szerződésekből származó kötelezettségeket azon fél viseli, melynek területén az illető vasutat vannak, méltányosság szerint az aktívák is ugyanazon felet illessék.

Legnehezebben megoldandó kérdésnek tartja szónok a viszonyok kiegyezését azon tételekre nézve, melyekkel a birodalom egyik vagy másik része a multból vagy tartozásban maradt, vagy követelést támaszt a közös pénztár irányában. Hosszasan folyt az iránt a tárgyalások, s hogy mily nehézséggel járt, bizonyítja a következő példával: A közös aktívákért előjegyzésre vett azon tételek, melyek az osztrák, vagy a magyar kincstár kezelése alá tartoztak, tettek 117.477,000 frtot, azonban kölcsönös egyetértéssel ezekből, mint a pénztár alapelküli követelése, töröltetni véleményeztetett 28.654,000 frt.

Ezen közös aktívák ellenében a birodalom két fele által támasztott követelések összege, azaz a közösnek felvett tételek tartozása tesz 110 millió 228,000 frtot, mely összegből azonban a bizottság által tett számítások alapján töröltetni véleményeztetett 71.723,000 frt.

Vannak azonban még mind a követelési, mind a tartozási rovatban feljegyzett tételek közt olyanok, melyek kiegyenlítésre nem kerültek. Ezen tételek száma azonban az utolsó bizottsági tanácskozás óta nevezetesen kevesedett s most azon tételeknek száma, melyek iránt közös egyetértés még nem eszköztetett, az aktív követeléseknél tesz 13 tételt, a passív követeléseknél pedig csak 9 tételt, melyek iránt tehát a tárgyalások még függőben maradtak.

Megnyugtatóan szolgáljon azonban az, hogy Magyarországnak ezen kérdésnél állapota annyiban nem nevezhető kedvezőtlennek, a mennyiben a magyar kincstár kezelése alatt levő, a másik fél által a közös aktívák közé sorozni kívánt összegek, mint például az inségi kölcsön beszédetű összegei, a domaniáns kölcsönből rendelkezésünkre bocsátott összeg, és a már általam fennebb említett Magyarország területén fekvő vasúti társulatoknak adott készpénz összegek után kiállítandó részvények értéke a méltányosság alapján keresztúlviendő kielégítésre fedezetet nyújt.

Közlemény

Alsó-Fehér- és Küküllőmegye 1869-diki népoktatási állapotját tárgyzó tanfelügyelői jelentésből. *)

„Midőn édes hazánk s az európai mivel államok sorában leendő fenmaradásunk fő-fő alapját,

*) A nevezett megyék iskolatanácsának folyó évi márczius 8—9 és 28—29 én tartott gyűlésén nagy. Gáspár János tanfelügyelő által előterjesztett jelentés közérdekelteitől kölvén, levelező közkiadásnak tesz eleget, midőn a főbb részleteket a t. szerkesztő úr becses lapjának megküldi. A küküllőmegyei specialis adatok már közölve voltak a lapok folyó évi 36. számában.

alkotmányos szabadságunk s függetlenségünk egyetlen biztosítékát tevő, de fájdalom, törvényhozásunk s társadalmi közegeink által egész napjainkig elhanyagolt népoktatásügy egyik tényezőjéül vállalkoztam, ugy fogtam fel nehéz, de nagyfontosságú hivatásomat, mint az az okzerű gazda, ki a keze alá bocsátott nagykiterjedésű, de száradók óta robbant erővel mivelte vagy könnyelmű arendások által kizsárolt gazdaságot átveszi. . . . Első gondom vala tájékozni magam a talaj minősége, a vilék megszokott, hagyományos művelési ágai, az égály, a közel piacok szükségletei, a gazdasági épületek, felszerelés, beruházás, az eddig szolgált személyzet tovább is értékesíthető vagy hasznavehetlen képessége körül. . . . Mert csak egy ilyen általános tájékozás után tartottam lehetőnek a t. iskolatanács lelkes közreműködése mellett az óriás munka megkezdését.

Igyekeztem, a megyében az idő rövidsége s a gazdának ez idő szerint legkérelmetlenebb ellene, a havak óta felbomlott elemek engedtek, körütem és tanulmányaim eredményeit biven és leplezetlenül bemutatni, figyelemztetve a nagyrészen elhanyagolt gazdaságnak egyes égető sebeire: a tövis és bozótta benőtt parlagokra a talajtól minden táperőt elvonzó és soha vissza nem pótló zsarló termelésre; a megbízott szolgák tetemes részének szakértetlenségére s itt ott egy-egy zöld oasissra, melyet egyes kis gazdák szorgalma és ügyessége teremtett elő. . . . Csak ezen az úton jutathunk el a létezőnek, hiányzóknak s a legsürgősebb teendőnek ismeretére.

E célra a megye összes községeiből beérkezett 1869-diki népoktatási adatokat rovatos kimutatásba állítottam össze a tisztelt iskolatanács tájékoztató közléseinek és járásonként, melyeket van szerencsém bemutatni. (Küzlő a táblázatoknak itt csak az alább következő összevont eredményt adja a tanfelügyelő úr ime bevezető sorával.) De hogy az azokban foglalt számcsoportok tévedésre ne vezessenek, előre kell bocsátanom:

1. A tanköteles gyermekek száma némely községben a lakosok számához képest igen nagy, másban meg igen csekélynek van feladva, de a két szélsőség egyremásra kiegyenliti a különbséget, s az arány az egész megyére nézve megközelítő.

2. A tényleg iskolába járt gyermekek száma sem minden község- és felekezettől pontos; nemcsak azért, hogy a beírtak nagyobb része csak telen s akkor is vajmi rendetlenül járt fel; hanem és főképp azért is, mert akárhány felekezeti közeg a tankötelesek egész vagy ezt megközelítő összegét ténylegesen is följárónak írta be; pedig erre mindkét megyében csak az ágostai hitvallásnak jogosítva, minthogy náluk valóssággal is feljár szinte minden tanköteles. A többi felekezettől rendtelenebb az iskoláztatás, jelesen a 13—15 évesek csak kivételesen részesülnek oktatásban. Alsó-Fehérben legalább is három (Küküllőben négy) százal több van bevezetve a tényleges iskolajárók közé, mint a valósságban volt, s így a tényleg tanuló alább kimutatott száma néhány százal bizonyára kevesebb.

Alsó-Fehérmegye 13 járásának népessége 198 községben legújabb adatok szerint: 207,629 lélek. Tanköteles gyermek 6—12 évesig 13,389 fiú, 11,927 leány (összesen 25,316); 13—15 évesek 5,431 fiú, 5,059 leány (összesen 10,490), valamennyi tanköteles gyermek: 35,806. Vallás szerint rom. katolikus: 751, görög katolikus 12,274, református 2,307, unitárius 108, ágostai hitvallású 984, gör. keleti 18,967, izraelita 143. — Ezekből tényleg iskolába járt: 6,114 fiú, 3,358 leány, összesen 9,472, az összes tankötelesek harmadánál kevesebb vagy is 26 %; tehát kétharmadnál több (73. %) nem részesült semmi tanításban. A tényleg iskolabjáró 9,472 tanuló közül r. kath. 524 (a tanköteles katolikusok 69. %), görög kath. 3,569 (tanköteleseknek 29. %), református 897 (39. %), unitárius 42 (38. %), ágostai hitvallású 914 (92. %), gör. keleti 3,457 (18. %), végre izraelita 69 (48. %). — Nemzetiségre nézve mind az iskolabjárók, mind a tankötelesek ekkép oszlanak meg: 3,584 magyar nyelvű tanköteles közül tényleg iskolába járt: 1,532, tehát 42. %; 983 német ajku közül 914, tehát 94. %; 31,239 román nyelvű közül 7,026, tehát 22. %.

A megye területén volt a mult évben az e végre kibérelt házakkal együtt 216 népiszkola, 223 rendes és 6 segédintézet, és így a tényleg iskolabjárók közül egy tanítóra 41 növendék esett; ha pedig valamennyi tanköteles feljárna, akkor egy tanítóra esnék 156 növendék, és így majdnem két anyji, mint a mennyit a törvény megengedne.

A mi a megyének területéhez tartozó, de külön hatósággal bíró négy várost illeti, ime ezek az adatok:

1. Abrudbánya népessége 4,187 (régí adat); tanköteles gyermek 6—12 évig 301 fiú, 310 leány (=611), 13—15 évesek 156 fiú, 157 leány (=313), mindössze 924. Vallás szerint: román katolikus 150, görög katolikus 245, református 125, unitárius 82, görög keleti 321. Ezekből tényleg iskolába járt 133 fiú, 113 leány, összesen 246. Vallás szerint rom. kath. 73, görög katolikus 42, református 45, unitárius 29, görög keleti 59. Nemzetiségre szerint tankötelesek és iskolabjárók így oszlanak meg: 357 magyar nyelvű tanköteles

közül 152 (felénél kevesebb), 562 román ajkuból 94 (tehát 1/6-a). Tanoda van 4, ugyanannyi tanítóval.

2. Nagy Enyed népessége 5,779; tanköteles gyermek 6—12 évesig 463 fiú, 336 leány (=799), 13—15 éves 164 fiú, 148 leány (=312), valamennyi tanköteles 1,111. Vallás szerint: rom. katolikus 171, görög kath. 290, református 571, ágostai hitv. 52, izraelita 27. Tényleg iskolabjáró 268 fiú, 174 leány, összesen 442; vallás szerint rom. katolikus 104, görög kath. 52, református 207, ágostai hitvallású 52, izraelita 27. Nemzetiség szerint 771 magyar ajku tanköteles közül tanult 338 (kevesebb felénél), az 52 német ajku mind, 290 román nyelvűből 52 (kevesebb 1/5-nél). Elemi néptanoda van 7, hat rendes és hét segédintézet, magántanoda 2.

3. Vizakna népessége Munda teleppel együtt 4,670 lélek (régí adat); tanköteles gyermek 6—12 évig 343 fiú, 297 leány (=640); 13—15 éves 160 fiú, 126 leány (=286), mindössze 926. Vallásra nézve rom. kath. 48, görög kath. 51, református és ágostai egyesült hitvallású 201, görög keleti 626. Tényleg iskolabjáró 239 fiú, 121 leány, összesen 366; vallás szerint rom. katolikus 19, görög kath. 31, reform. és ágostai egyesült 123, görög keleti 187. Nemzetiség szerint 249 magyar nyelvű tanköteles közül tanult 142 (felénél több), 677 román közül 218 (egyharmada). Tanoda van 6, nyolcz tanítóval.

4. Gyula-Fejérvár szabad kir. város népessége 8,000 lélek körül. Tanköteles gyermek a marosportusi telepbeliekkel együtt 6—12 évesig 370 fiú, 302 leány (=672), 13—15 éves 181 fiú, 143 leány (=324), mindössze 996. Vallásra nézve rom. katolikus 382, görög kath. 213, református 117, ágostai hitvallású 38, unitárius 2, görög keleti 132, izraelita 112. Tényleg járt tanodába 414 fiú, 287 leány (=összesen 701); vallás szerint rom. katolikus 371, görög kath. 82, református 62, ágostai hitv. 36, unitárius 2, görög keleti 39, izraelita 109 (mind). Nemzetiségre szerint 329 magyar nyelvű közül járt 267 (1/5-nél több), 328 német ajku közül 313 (szinte mind), 345 román nyelvű közül 121 (több 1/3-dánál). Elemi néptanoda van 10, melyben 17 rendes tanító tanít.

Az egész Alsó-Fehérben a városokat is idecsámitva, más városban vagy felsőbb tanodában tanult 389, magánoktatásban részesült 63 növendék.

(Folytatása következik.)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése május 21-kén.

Elnök Somssich Pál; jegyzők Majláth, Jámor.

A kormány részéről jelen vannak: Lónyay, Horváth, Bedekovich, b. Eötvös, gr. Andrássy, Gorove miniszterek.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének észrevétel nélküli hitelesítése után

Hosszu József, Radó K., Szakácsy Dániel, Stancsik Imre kérvényeket nyújtanak be. A kérv. bizottsághoz utasítottak.

Szűgyény László a központi bizottság előadója olvassa e bizottság jelentését a bírói végrehajtókról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Halmossy Endre a kérvényi bizottság részéről tesz jelentést több vasúti ügyben beadott kérvényről.

A ház ezután véglegesen megszavazza a tiszaí koronai uradalmat képező községek urad. járulékaiknak megváltásáról szóló törvényjavaslatot.

Át fog tétetni a főrendekhez tárgyalás végett.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter erre a ház felszólításként szólott felállván, megkezdé „bucsnabeszédét.” Lapunk már a mult számban megkezdé azt kivonatosan ismertetni.

Lónyay előterjesztése részben tudomásul vétetik, részben a jelentés előterjesztésére vonatkozó acták kinyomtatni rendeltetnek.

Gr. Andrássy Gyula miniszterelnök tanácsolja a háznak, hogy a megye- és községrendezésről szóló t.javaslatok osztassanak ki az osztályokhoz.

Tisza Kálmán ennek elhalasztását indítványozza, hogy rájuk nézve a közvélemény nyilvánulhasson.

Ebből hosszu, elkeseredett vita támad; Tóth Vilmos az osztályokhoz való utasítás szükségére nézve házszabályt idéz, csak az osztályok jelentései után lehetvén a tárgyalás ideje felett határozni. Simonyi Ernő a közvéleménytől való félelemmel vádolja a tárgyalást sürgetőket, — mi ellen gróf Andrássy tiltakozik, 4 éve jelezvén már a kormány ez irányban leendő működését, felolvassa Várady G. egy határozati javaslatát, mely után alig két óra be lön a tvjav. terjesztve.

Ghyeczy Kálmán jelzi, hogy e javaslat a beterjesztést, de nem a tárgyalást sürgeti, Kerkapoly Károly kimutatja, hogy igenis, a tárgyalás is sürgettetik, mert indokul a 71-ki budget felvehetése van felhozva.

Hoffmann Pál a Tisza által felhozott „szemét” magáévá teszi, de a módot nem, s az osztályokhoz kiadni, de tárgyalásukat elhalasztani ohajtja a javaslatoknak.

(Folytatás Napoca.)

hoz intézett nyilvános emlékiratok által, Görögország kormányát s népét arra figyelmeztetnek. Magukra a görögökre lehetne hagyni a gyógyszeres főkereskedést; azonban Angolország jogosan megkíváncsi, hogy mindaddig, míg a védbatalmassági viszonyban marad, — minden 3 hónapban jelentést nyerve az eszközölt haladásokról, s a büntényi statisztikáról. Ha a miniszterium nem képesnek bizonyulna be földadatát teljesíteni, — a védbatalmasság kötelesek volna, a görög nemzetet megtanítani arra, hogy miként teljesíthetné kötelességét. A véderőszaknak egyjelentésnek kellene lennie az ország jólétének előmozdításával, — vagy pedig egészen meg kellene szűnie.

Madrid, május 23. Montpensier hg. nem lévén megelégedve pártfeleinek magatartásával, — közelebből egy manifestumot fog kibocsátani. Mint állítják, Montpensier hg azt kívánja, hogy az ő trónjelöltsége felett a szavazás minél előbb történ-

jék meg a cortesgyűlésben. Espartero párti-veinek bizottsága tegnap tett jelentést küldetéséről. E szerint Espartero azt válaszolta volna, hogy elfogadja a választást, ha a cortes által fogna megválasztani. Madoz bejelent, hogy ma értekezni fog Primmell; kinyilatkoztatja továbbá Terutula képviselőnek, hogy ő az ügyek helyzetében nyíltságot és világosságot öhajít.

Havanna, máj. 21. A fölkelők megvertén, 104 embert, köztük 8 vezért vesztettek; 20-án elfogattak; a megmaradtak közül sokan meghódoltak. Chinchilla ezredes súlyos, 2 tiszt és 4 katona könnyű sebet kapott.

Poroszország folytatja oda irányzott törekvéseit, hogy tengeri s gyarmati hatalmasságá lehessen. A wilhelmahafeni, kieli, dantzig, sundewitt-i s alseni erősitett pontokon kívül, legközelebb még több más, erődök által oltalmazott ten-

geri állomások is fognak létesíteni. Ez utóbbiak egyike, Horupp-Haffnál, Alsen szigetén, — 5 kilométerről fog állani, az alsensendi kikötő oltalmazása s a sondersburgi katonai teleppel való közlekedés fenntartása végett. — A jobosai rajáh-val folyt alkudozások eredménye Kalamne sziget megvásárlása lett az éjszak-német szövetség részére. Ott állandó tengeri állomás fog létesíteni. — Az indiai s kínai vizeken most 2 porosz corvette van, s a jövő évben egy harmadik is fog oda küldetni.

Athene, május 22. Hét rabló elfogottat és miután résztvevőik a marathoni börtényben bizonyult, 20 óráig tartó esküdtársi tárgyalás után halálra ítéltettek.

Bukarest, május 23. A fejedelem trórualeptének évfordulója alkalmából egy proclamatió egy trónörökös legközelebbi születését tudatja a néppel. A hír lelkesedéssel fogadtatt.

Gabona ár Kolozsvárt május 26-n 1870.
(Alap a m. mérő, középár.)

Tisztbúza 4 frt 60 kr. Elegybúza 3 frt 12 kr. Rozs 2 frt 40 kr. Árpa — frt — kr. Zab 2 frt 20 kr. Török-búza 2 frt 30 kr. Pityóka 1 frt 22 kr. Marhabús fontja belváros 21, külvárosban 21 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Május 24-n: 5% Metalique 100 frt 60 30. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 69.75. Kamat 60 30. 1860. Kölcsön 96 10. Bankrézvény 718. Hitelezési részvény 200 frt 255.20. London 10 ft st 100 frt. 23 1/2, kr 123.65. Ezüst 121.25. Ca. királyi arany 5.84 1/2. Napoleonor 20 fran. 9.85 1/2.

Földtelekmentesítési kötvények: Magyar 79.75. Temesi 79. — Erdélyi 75.50. Horv.-Slavon 83 50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Sz. 3334-1870.

(235)

(3-3)

Hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. város törvényszéke részéről közhírré tétetik, miszerint **Bokros Elek** a m. vásárhelyi kir. ítélő táblától nyert s ide bemutatott folyó évi február 3-án, 924. sz. a. kelt oklevél szerint az ügyvédi vizsgát kiállván s a szabályszerű ügyvédi esküt letévén, **ügyvédi jogosultsággal ruházott fel**, s ennek alapján ide tett jelentése szerint folyó hó 9-én, itt Kolozsvárt a főtérén 162 házszám alatt a gróf Gyulai féle ház emeleten ügyvédi irodát nyitott.

Sz. kir. Kolozsvár városa törvényszékének 1870. május hó 14-én tartott üléséből. MAKOLDY SÁMUEL. ELEKES ANDRÁS jegyző.

NEM HIVATALOS.

(207)

Bélyegmentes.

28/5

(13-*)

Vasútsin-szállítás.

A magyar kir. keleti vaspálya-társaság ezennel köztudomásra juttatja a vaspályasinek szállítását

Alvincztől N.-Szebenig és Medgyesig

következő föltételek mellett: egy-egy mázsáért fizet

ALVINCZTOL NAGY-SZEBENIG

60 krajczárt,

ALVINCZTOL MEDGYESIG 1 forintot.

Egy-egy vassin körülbelül 4 1/2 mázsányi. Egy pár vontató marhával 4—6 sint lehet szállítani.

Eszerint egy szállítmánynyal Alvincztől Nagy-Szebenig a szekeres **10 ft. 80 kr. — 16 frt. 20 kr.,** — Alvincztől Medgyesig **18—27 frtot** kereshet.

Az alvinczi pályaudvar-raktárban terüs szekérrel jelentkező mindenik szekeres a szállítandó sineket egy szállítási jegy kíséretében átvevén, a rendeltetési lerakó illetőleg átadási helyen (N.-Szebenben, Medgyesben) a sinek és szállítási jegy átadása alkalmával naponként reggeli 6 órától estvéli 6 óráig a szállítás árát készpénzben kikapja.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket

levél általi uton gyógyít a nehezkór valódi orvosa Dr. Killisch O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse № 45. Eddigélé 100-nál több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) 28/5 (28-156)

AZ 1870-KI TÖLTÉSÜ

bel- és külföldi ásványos gyógyvizekből

raktáromba a következők újra megérkeztek, melyek a legutányosabb áron kaphatók u. m.

Selti, Marienbadi, Karlsbadi, Püllnai, Seidschütz-i, Gleichenbergi, Kisingi, Halli-jód, Ivandai- Csizi-jód, Cigekai-jód, Sulini, Rákos-palatai, Alapi, Előpataki, Borszéki, Korondi, Sztojka, Türi, Szt-Jakabi- és Árpád, Hunyadi, Rákóczi, Széchenyi-, Erzsébeth és Deák budai gyógyvizek sat.

Továbbá ajánlom figyelemreméltó száraz és olajba tört nagy festék raktáromat az alább írt olcsó árak mellett.

Olajba tört festékek ára:

1 font fehér festék 36, 40, 44, 46 kr	1 font fekete . . . . . 48 kr
1 „ gyöngyszín festék 36, 40, 44 „	1 „ sárga . . . . . 32 „
1 „ kaiser-grün (zöld) 60—70 „	1 „ vörös . . . . . 32 „
1 „ laub-grün (zöld) 40—44 „	1 „ kék . . . . . 60 „
1 „ graz-grün (füzöld) . . . 40 „	1 „ vasszín . . . . . 44 „
1 „ kávészín . . . . . 40 „	1 „ alapszín . . . . . 24 „
1 „ diófaszín . . . . . 40 „	(222) sat. (3-*)

Az olajba tört festékeim úgy vannak elkészítve, hogy 1 font festékhez fél font finisz olajat kell bele tölteni, s akkor azonnal bár milyen tárgy megfestéséhez használni lehet.

Nagyobb megrendelések gyári áron szolgáltatnak ki kereskedésemből.

Találtnak még kereskedésemben mindenféle lackok u. m., butor, bőr, pádimentóm- és kocsi-lack, fehér és barna finisz gyári áron. A festékekhez, valamint a finisz vagy lackokhoz megkívántató edények és ecetekkel is el vagyok látva, s kíváncsra mindég börtmentes és friss festékekkel szolgálhatok.

Cs. kir. szabadalmat nyert

„SIDERAYN“

általánosan elismert jó és olcsó festék-, vas-, pléh-, kő-, fa-, vászons- és minden az idő rombolásának kitett tárgyakra,

1 font ára csak 36 kr.

CSIKY IMRE

fűszer- festék kereskedésében Kolozsvárt.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesítendek.

(242)

1870-iki
idény.

!!! Borszék !!!

Erdély leghiresebb havasi fürdője.

Kezdeté
junius 20-án.

A több ízben jeles szaktudósok által véghezvitt vegyelemzés, a borszéki forrásokat az égvényes földes vastartalnu savanyu vizek közé sorozza.

A maga nemében páratlan hatású 5—7 R° ivó források és 8—10 R° tiszta természetes ásvány viz-fürdői kitünő eredménnyel használatnak: Gyenge emésztés, gyomor égés (pyrosis) és görcsnél, az egész bélhuzam, továbbá a huyképző és elválasztó szervek idült takárjainál, túlságos huygysavany képződés-nél, kiválóan azonban az ivarszervek gyengeségénél, meddőségénél és hűdéseknél, különösen ha az összes idegrendszer gyengeségén alapulnak, javítólag hatnak még a hátgerincz sorvadás első fokainál is.

A fürdőbizottmány ezuttal örvendtes tudomására hozza a t. közönségnek, miszerint a 8 R° lobogó fürdő egészen újból építettett külön tükörrel a nők számára, kényelmes társalgó előteremmel ellátva, és hogy az ugynevezett új sáros fürdő az idén fog először gyógyeszközül szolgálni. A meleg ásvány fürdők egészen új fém kádakkal láttattak el, s a fürdők hatásának nevelésére gözzel melegítettnek; gyógyeszközül szolgál végre a mult évben készült édes és ásvány vízzel táplált zuhany fürdő.

Az ország leghiresebb zenekarának (Salamon Kolozsvárról) naponta kétszeri működése a fő ivó kútnál, zongora és teke szoba, könyvtár, olvasó és táncztermek, jó karban tartott sétányok az egészséget árasztó fenyvesek között míg egy részt nagyban elősegítik a szórakozást, kedély vidámságot s fürdői társaséletet, másrészt megannyi közreműködő emeltyük a ronsolt egészség fölépítésére.

Jó izletes étkezésről két vendéglős gondoskodik, a fürdőbizottmány által meghatározott mérsékelt árak szerint. Posta közlekedés hetenkint 5-ör. Az egész idény alatt helyben gyógytár. Mint fürdőorvos ez idén mint ezeltől több években Bákosi Béla orvos- sebész- tudor és szülészmaster működik, ki netaláni bővebb felvilágosítás-kért junius 20-ig Ditróban, azontul Borszékben megkereshető.

A BORSZÉKI fürdő bizottmány.

(243)

28/5

(1-4)

A szerencse a szőlőhegyben virul!

Esetleg 100,000 taller

képezi a hvezg. braunschweig lünneburgi országos kormánytól engedélyezett és biztosított legújabb nagy pénz-kisorsolás

főnyereményét. 29,000 nyeremény fog kevés hónap alatt döntés alá jöni, ezek közt van esél. 100,000, 60,000, 40,000, 20,000, 15,000, 12,000, 10,000, 8000, háromszor 6000, háromszor 5000, tizenkét-szer 4000, kétszer 3000, harmincz-négyszer 2000, százötvenöttször 1000, kétszázhatvanegyszer 400 sat. talleros főnyeremény.

A legközelebbi első nyereményhuzás már junius 9 és 10-ken 1870-ben kezdődik és

1 egész eredeti sorsjegy ára csak 7 frt. 1 fél „ „ „ 3 1/2 „ 1 negyed „ „ „ 2 „ az összegnek osztrák bankjegyekben beküldése mellett.

Mindenki az eredeti sorsjegyet kez be kapja és a nyeremények kifizetése az állam-kormány által legjobban biztosítva.

Megrendelések azonnal a legnagyobb figyelemmel teljesítenek, hivatalos törvények mellettelnek és minden felvilágosítás sat ingyen szolgáltat. A megtörtént hűzés után az érdekeltek hivatalos lajstromot kapnak s a nyeremények pontosan megküldenek.

E nagyszerű pénz-kisorsolás nyere-mény huzá-a közel van s miután a részvét az iránt előrelátólag igen élelnek fog lenni, tessék a ki szerencse-sorsjegyeket üzle-temből kíván kapni, minél hamarabb

ír. WEINBERG J.

Allampapir kereskedéséhez fordulni Hamburgban, Böde Bleichen Nro. 29

(208)

28/5

(7-10)

100,000

valóságos ezüst taller.

Junius 9-én és 10-én

ismét egy igen nagyszerű pénz-kisorsolás

lesz, a melyben összesen 1 millió 718,440 tallernak

5 huzásban bizonyos kifizetése kell kerülnie. Főnyeremények: esetleg 100,000, 60,000, 40,000, 20,000, 16,000, 12,000, 10,000, kétfő 8000, három 6000, négy 5000, hat 4000, öt 3000, hét 2400, hu-szoney 2000, harminczhét 1200, egy százhuszonhat 500, kétszázhat 400, kétszázötvenhat 200, huszonnyolcezer ki-lencszáz 100, 80, 44, 40 sat. taller.

A fennebbi huzásokban csak nyeremények fognak kisorsoltatni.

Az állam által biztosított eredeti sorsje-gyeket a fennebbi huzásra 4 7 frt, 3 1/2 frt, 1 1/2 frt, az összeg börtmentes beszozlátatá-sa mellett a legmesszebbre is megküldők. A kisorsolás az állam felügyelete alatt történik, s a mely a nyeremények kifizetéséért is kez-esedik. Minden résztvevő kap egy kisorsolási lervet, s az eldöntés után a hivatalos kisor-solási lajstromot.

Tessék tehát bizalommal fordulni a szeren-csétől mindig pártolt

HECKSCHER ZSIGMOND bankházához Hamburgban.

LENGYEL JÁNOS

241 szövetkereskedőnél Kolozsvárt egy egész rendbeli nyáriöltöny készen csak 8 fr.

(230)

28/5

(2-2)

1867

arany érem

A PÁRISI

világtárlaton.

1867 és 1868

60 érem és díj különböző kiállításokon.

500 frt. díj aranyban Doncas-terben Angolhonban, az eddig osztottak közt

a legnagyobb.

1869

arany és ezüst érem

és első államdíj a

gácsországi gazdasági KIÁLLÍTÁSON.

Marshall Sons és társa,

gazdasági gépgyárosok Gamsboroughban, Angolhonban, ajánlják a t. cz. gazdakö-zönségnek legújabb javított gőzmozgókat és cséplőgépeiket, következő becses tulajdonokkal.

Gőzmozgók: A kizáró tulajdonukat képező feszítő készlettel a tüzelő anyag rendkívüli megtakarítására; előfűtővel és a nélkül; hengerrel kettős kamrában, különös előnyű hideg időben; nagybottolt tüzzelencezéval fűtélésre, sat. sat. eddigi legutányosabb árakban, nem tekintve ezen tetemes javításokat.

Cséplőgépek: a legújabb javításokkal; a gabonát egyetlen mütét után tisztán adják ki a onnali eladhatásra.

Megrendelések ezekre, valamint vető-, kaszálógépekre, ekékre és minden a mezőgazdasáthoz tartozó gépekre a legjobb szerkezettel az

irodához Pesten, väczünteza 5 sz. 1-ső emelet, mint Magyarhon és a mellékországok raktárához intézendők

Gyáruteza 942 sz.

(59)

28/5

(4-*)

FEHÉR MELL-SZÖRP

(weiser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült re-kedség, torokbántalmak s tüdő-elnálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soba nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen görcsös köhögés és számarhurutnál; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkaki-köpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja min-den, — még az oly beves és gonosz aszkórköhögést is, s a vérhányást.

Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban. Kapható: Kolozsvárt, Binder K. gyógyszerésznél belső monostoruteza a Redont során.

Haszonbéri hirdetés.

Szarvaskend helységében — Szamos-Ujvártól 2 1/2 az or-szágrthoz 1 óra járásnyira — mintegy 460 hold szántó és ka-

száló — 150 hold erdő legeltetési jog — egy száraz és egy vízi malom — arányosított korcsmai jog (mely áll évenkint 200 naphól) — 300 véka kész ugar — és keveréssel — jól ellátott lakház és gazdasági köépületekkel — jövő 1871-ik év aprilis 24-iktől kezdve hat egymástáni évre haszonbérbe kiadó. Előre értekezhetni iránta Szamos-Ujvárt Moldován Emá-nuel és Simon testvéreknél.

233

3-3